

# EKOLOGISKT LANTBRUK

Till Södermanlands lantbruk och landsbygd



## Var uppmärksam på mjöldryga i råg och rågvete

Nr 1 2020

Kontrollera att din spannmål inte innehåller sklerotier av mjöldryga, små svarta böjda bitar av hårt packat mycel. Mjöldryga är mycket giftig och även små mängder i djurfoder kan ge minskad aptit och produktionsnedgång. Infekterat foder kan påverka andningen, ge muskelkramper, för tidig förlossning och vid långvarig utfodring kallbrand.

Mjöldryga kan bara infektera spannmålen medan blommorna är öppna och svampen sprider sig i fältet med hjälp av insekter. Det gör att spannmålsslag och sorter och med kort och sammanhållen blomning klarar sig bättre från angrepp. Hög pollenmängd och torr och varm väderlek skyndar på befruktningen och minskar infektionsrisken.

Råg, rågvete och sexradskorn har lätt för att bli infekterade, medan vete, havre och tvåradskorn är mindre utsatta. Hybridsorter av råg har vanligtvis mindre pollenmängd än populationsorter, om möjligt välj pollenplus-sorter och så populationsråg runt skifte med hybridråg.

Mjöldryga kan även infektera många fodergräs som timotej, ängssvingel och hundäxing samt vilda gräs och gräsogräs som ängskavle, kvickrot och vitgröe. Gräs som slåss eller betas innan blomning utvecklar inga sklerotier av mjöldryga.

När svampen infekterar blommorna bildar den ett kraftigt mycel som blir till sklerotier (svampens övervintringsorgan) på kärnans plats i axet. Där produceras ett flertal gifter som kallas för alkaloider. Oftast upptäcks angrepp först när spannmålen är mogen. Det finns inga utsädesbehandlingar mer än bortrensning.

### Gränsvärden för utsäde, foder och livsmedel.

Gränsvärden för certifikatutsäde utsädesklass C2, sklerotier eller fragment av sklerotier av mjöldryga.

Havre, korn, vete, rågvete och råg: 6 st/kg

Hybridråg: 9 st/kg

Gränsvärde för foder är 1 g mjöldryga/kg.

Gränsvärde för livsmedel är 0,5 g mjöldryga/kg.

Observera att det ej är tillåtet att späda ut underkänd vara till under gränsvärdet.

### Motåtgärder i odling

- Använd alltid mjöldrygefritt utsäde.
- Höstplöj djupt vid förekomst. På 25 cm ligger sklerotierna på ett djup där de inte gror. Risken att de förs upp till ytan vid senare jordbearbetningar blir också mindre. Sklerotierna överlever 1-2 år i marken.
- Ha minst 2 års odlingsuppehåll mellan råg och rågvete.
- Undvik grönskott, som kan bildas till exempel vid körning med flytgödseltunna.
- Håll efter gräsogräs i hela växtföljden.
- Skörda gräsvallar tidigt.
- Öka pollenmängden - så populationsråg runt skifte med hybridråg, välj pollenplus-sorter.

Källa: EKObrev nr 76/2019, Jordbruksverket

# Nya regler för ekologiskt utsäde från 2021



**Nya regler för ekologiskt utsäde är på gång och målet är att fasa ut allt konventionellt utsäde och utsäde från omställningsmark till år 2035. Detaljreglerna är ännu inte beslutade. För 2020 gäller nuvarande regler.**

**Produktion** - Produktion av ekologiskt certifierat utsäde har hittills varit möjlig på mark som varit under omställning. Från 2021 är det tänkt att utsädet ska produceras på ekologiskt om-ställd mark eller kommer från omställningsmark där skörd sker tidigast sker tolv månader efter att marken gick in i omställningen. Det innebär att de flesta uppföringar av ekologiskt utsäde kommer kunna ske tidigast under andra omställningsåret.

**Användning** - Möjligheten till generella undantag för användning av icke ekologiskt utsäde kommer troligtvis bli mycket begränsade efter 2021. Det innebär att man behöver ha en individuell dispens godkänd innan sådd för de fall där konventionellt obetat utsäde används. Det utsäde som produceras på första årets omställningsmark under 2020 är fortsatt ekologiskt och får överlagras och säljas även under 2022.

*Källa: Ekobrev nr 89 2019, Jordbruksverket*

## Föreläsning - Jordhälsa 14 februari



Genom att använda regenerativa odlingsmetoder och ta hjälp av mikrobiologin i marken kan man bygga upp jordhälsan och samtidigt lagra in kol i marken.

Föreläsaren Jon Orwendal är utbildad agronom och har ca 12 års rådgivningserfarenhet från både ekologisk och konventionell växtodling.

Evenemanget sker i samarbete med Ekologiska lantbrukarna Sörmland i Öknaskolans gymnastiksal  
Tid: 10:00 -12:00

Föreläsningen är kostnadsfri och du behöver inte anmäla dig innan.

## Kurs - Sociala medier och marknadsföring för ekologiska producenter 25 februari



Hur kan flera företag marknadsföra sig tillsammans, vilka plattformar bör man välja för att hitta rätt kundgrupp och hur profilera sig som företag?

Dagen i sig är kostnadsfri, men deltagare betalar själva på plats för lunch och fika.

**För mer information om aktiviteterna se Länsstyrelsens kalender på [www.lansstyrelsen.se/sodermanland](http://www.lansstyrelsen.se/sodermanland)**

Vill du hellre prenumerera digitalt eller avprenumerera? Kontakta: Jenny Askenfelt [jenny.askenfelt@lansstyrelsen.se](mailto:jenny.askenfelt@lansstyrelsen.se)  
Så här hanterar vi dina personuppgifter - Information om hur vi hanterar dessa hittar du på [www.lansstyrelsen.se/dataskydd](http://www.lansstyrelsen.se/dataskydd)